

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ SĂPTĂMĂNALĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA

B-dul Academiei, 3,

BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 10 lei

În străinătate 12 »

UN MANUSCRIPT GĂSIT

În fundul unui cuțar, care a făcut de multe ori călătoria de la Bacău la Iași și înapoi, cu mine, am găsit niște file, scrise mărunț și foarte frumos. Nu-mi recunosc scrisul, — deci manuscriptul nu este al meu. Nici nu știu cum au ajuns acele file în cuțarul vechiu. Ca să pot descoperi pe adevăratul autor, m'am hotărât să public conținutul acelu manuscript, cu gândul bun că cel ce l-a scris, îl va cere înapoi; iar eu i-l voi da cu plăcere.

Iată, în întregime, manuscriptul:

„Sânt orele unsprezece noaptea, și somnul este departe de a'mi îngreua genele. O furtună înspăimântătoare îndoiaie copacii, desvălește casele, zguduie ferestrele din țâțâni, spulberă praful de pe străzi. Stau singur ca totdeauna, cum singur voi rămânea poate pentru vecie. Lumea toată îmi este nesuferită. Știu bine că am prieteni, dar îi urăsc mai mult decât pe dușmanii mei. De ce? Nu pot să știu; mi-ar părea însă foarte bine dacă ași putea răspunde la această întrebare, — ași fi chiar mulțumit. Nu, zău, nu e om întreg acela care își desprețuește prietenii fără nici-o judecată.

Furtuna care s'a deslănțuit afară mă dispune, mă înveselește, mă bucură până în adâncul sufletului și mă face să zâmbesc cu mulțumire și cu... recunoștință. Mi se pare că furtuna de afară cântă un duo înfiorător cu furtuna puternică din sufletul meu.

Ce imens țintirim este acest suflet, căruia eu îi zic că este *al*

meu, fără să spun adevărul, pentru că *eu* am dispărut de multă vreme, și nu mai pot avea nimic în lume.

Totuși îmi place să mă primblu câte odată prin acest țintirim, uitat de toți și de toate, și să citesc inscripțiile de pe morminte. N'am vreme însă acuma de făcut preumblări prin locuri singuraticе, pe unde plutește duhul morții, și nici n'am vreme să citesc inscripții caraghioase, poezii proaste, regrete eterne și „suveniruri“ umoristice.

În clipele acestea nu știu cine mă îndeamnă să fiu plin de respect, față de morți și de vii!

Furtuna de afară începe să scadă. Aud cum cad pe tabla de deasupra casei picături mari de apă. Întâi, mai rar, apoi des, apoi foarte des. O ploaie torențială lovește cu putere geamurile casei. Stau și ascult muzica monotonă, barbară, pe care o face ploaia în isbirea ei de pământ.

Un întuneric mare pretutindeni. Îmi place mai mult furtuna decât ploaia. Furtuna distruge; ploaia parcă dă viață. Totul poate să fie readus la viață; nimeni însă n'are drept să spună că mai poate să învie cineva din nemărginitul țintirim din mine.

Ploaia începe să scadă. Norii sânt frământați încoace și încolo. Deschid geamul, mă uit spre cer și zăresc câte o stea, care strălucește slab.

A trecut un ceas după miezul nopții. Ploaia a stat. Norii s'au dus ca și cum n'ar mai fi fost. Stelele au eșit la iveală. Inchid geamul, căci mi-e frig.

Liniștea cade cu o iuțeală enormă pretudindeni. Singurătatea odăiei mele începe să mă înfioare, să mă înspăimânte. În totdeauna am fugit de liniște și de singurătate.

Când sânt liniștit parcă aud cum îmi bate inima, cum se sbuciumă, cum se frământă. Când sânt singur, — O! Doamne ce înfioră-

tor lucru!—mi se pare că morții din țintirimul meu se mișcă încet, se mișcă mai tare, se frământă, se ridică din sicriile lor, și mă împresoară ca niște dușmani vajnici. Atunci îmi vine să fug din singurătatea mea, acolo unde e sgomotul mai mare, acolo unde e furtuna mai puternică, acolo unde turburările cele mai grozave înecă glasurile morților mei înviați.

Ceasornicul din perete își bate tic-tacurile lui regulate. E o nebunie ceia ce am să vă spun, dar nu vreau să ascund nimic. Mi se pare că bătăile pendulei răsună în creierul meu. Și cu cât stau mai nemișcat și mai neturburat, cu atâta mi se pare că bătăile ceasornicului le aud mai încet, dar, în schimb, parcă s'a format o limbă de ceas, care merge foarte regulat, și bate cu o putere enormă în pereții de os, la tâmple, în dreptul urechilor. Numai din pricina aceasta, de sigur, încep să aud vâjâituri în urechi.

Ce dracu! De ce bate mai puternic ceasul din capul meu decât cel din părete? Mi se pare chiar că nici nu mai aud bătăile ceasului din perete, cu toate că văd limba mișcându-se la dreapta și la stânga. Sânt sigur că bate numai ceasul din capul meu. Mă scol și opresc limba ceasului din perete, la ora două fix. Un moment am avut ideia c'au încetat bătăile din tâmple; dar după câteva clipe limba ceasului din capul meu a început iarăși să bată, prin apropierea urechilor, cari vâjâiau mai tare de cât oricând. Inima parcă încetase să se mai miște. Nu știu cine mă îndemna să vorbesc, să strig, să țip ca 'ntr'un codru, să fac un sgomot mai mare decât bătăile ceasornicului din capul meu.

Mă uit jos și zăresc, cu toate că lumina lămpii era slabă, un gândac negru, mic, care eșise dintr'un colț al camerii și pornise spre sobă. Curios lucru! Nici odată nu mi-am putut închipui că un gândac așa de mic poate să facă un sgomot așa de mare în mersul lui. Il auzeam cum calcă pe podele, ca și cum ar fi fost un om

care se scutură de zăpadă înainte de a intra în casă. Sgomotul mersului lui îmi părea aproape tot așa de mare și de puternic ca și bătăile ceasornicului din capul meu.

Intr'o vreme chiar mi s'a părut că nu mai aud decât pașii gândacului. Inima începuse să-mi bată iarăși, încet și foarte rar.

După câteva clipe m'am sculat de pe scaun; dar am făcut atunci un sgomot așa de mare, încât a început să-mi bată inima cu putere, ca mai înainte, și n'am mai auzit pașii gândacului.

— Sărmane gândac nevinovat! Am să teucid!“ Și pe când nuream acest gând vinovat, n'am mai așteptat nici un moment, și am strivit biata ființă sub talpa ghetei. Nu știu cum, dar în acel moment am avut senzația că viața gândacului (asta nu-i o nebunie?) a trecut prin talpă, s'a ridicat cu o iuțea ne-mai pomenită, prin vine, la inimă, și de aicea sus, în creier, până în vârful părului, care se transformase parcă în niște ace de ariciu.

Mi-era cald. Am deschis fereastra. Aerul răcoros de-afară mi-a isbit fața cu atâta putere, în cât m'am trezit. Cântecul unui cucuș m'a făcut să zâmbesc. Parcă mă reintorsesem dintr'o lume cu totul necunoscută mie până acum. Incepe să se lumineze o margine de cer. Ceasurile sânt două. Bag de seamă că limba ceasornicului nu se mai mișcă. Ca prin vis îmi aduc aminte că eu am oprit-o.“

AL. GH. DOINARU.

SPRE TOAMNĂ

În jurul meu e-atâta întristare !...
Câmpia zace tristă 'ngălbenită,
Tăcută cum mi-e inima zdrobită,
Pustie cum e-a gândului cărare.

Stoluri negre spre roșita zare
Pornesc pe calea lor nețărmută;
În urmă-le, rămâne neclintită
Și 'ngândurat' albastra depărtare.

Din plopi înalți coboară frunze moarte
Pe care vântul pe a lui aripă
În plâns nebun le târâie departe.

...Se duc încetul zilele de vară
Și toamna vine.... Dragostea 'n risipă
Pornește-acum din suflet să dispară.

IOAN SĂN-GIORGI.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

INSEMNARILE UNUI OM IN TRAMWAI

Es în oraș cu toate că-i cald peste măsură, și fără să știu unde mă duc, mă sui într'un tramvai. Plătesc, și mă așez lângă conductor. Pe banca din față stau doi oameni, care vorbesc tare și tot își numără niște bani.

— Unul, doi, trei... douăzeci... treizeci.

— Cel care primește își face ochii mari, s'a roșit în obraji — își scoate pălărie, se șterge pe frunte și tușește din când în când.

— Și zici că nu-i afacere asta... cu 2 poli să ei așa marfă, ai?...
— De...

— Păi așa...

Și unul din ei, opri tramvaiul trăgând cu un baston de cureaua clopotului, și se dădu jos.

— *Or'voar.*

— Pe mâine, zise celălalt, șiși scoase banii din nou și începu să-i numere, băgându-și din când în când degetele în gură ca să le udă.

Tramvaiul se opri la stație. Se schimbă calul și se urcară două dame grase și scunde.

Când să pornească, o domnișoară făcu semn cu umbrela. Eu oprii...

Vizitiul serășni, învârti opritoarea, calul parcă alunecă, și domnișoara se sui, aruncându-și ochii spre mine — și-și mișcă buzele ca și cum ar fi vrut să-mi mulțumească. Conductorul se înființă. Una din cele două doamne, scoate portofelul și plătește pentru amândouă; cealaltă ar vrea să plătească ea.

— *Ma cher*, îmi pare rău.

— Lasă Froso — că cin'spce bani, nu-i lucru mare.

— Nu-i, da, de...

— Până unde mergeți, întrebă conductorul supărat de așteptare.

— Pân' la otel de *Frant*.

— Primi banii și le rupse biletele.

Un copil se sui în fuga tramvaiului. Vizitiul îl privi cu coada ochiului. Apoi se urcă un ofițer, — un sublocotenent împreună cu o doamnă tânără, frumoasă, cu ochii albaștrii, umezi; doi amorezați.

O căruță, apoi două trăsuri opriră tramvaiul din mers. Sublocotenentul vorbește în șoapte, iar tovarășa lui râde, râde, și are un răs ca o zi de primăvară — și se uită în ochii lui să-l soarbă...

Până să se sue două babe, trec câteva clipe. Vizitiul se uită nerăbdător la ele.

În sfârșit și-au luat locurile pe banca din față. Tramvaiul s'a oprit la stație... Celălalt tramvai nici nu se vede în depărtare. Căldura a coplesit pe toți. Vizitiul se așează pe scaunul lui, închide ochii, parcă ar dormi. Conductorul își înseamnă numărul bilețelor pentru control și când serie silabiseste încet.

— De zece... 14605... de douăzeci 9765..., apoi își face socotelile încet.

Cele două babe vorbesc tare, par'că ar fi singure.

— Și zici că ai luat de bulion.

— Păi ce... s'au scumpit grozav.

— Așa mi-a spus și Popeasca, da, tot nu-mi venea să crez, auzi trei-sp'ce și cincizeci suta.

— Și-ai să mai vezi.

Trei feciori de bani gata se urcă și ei — au cărare la spate, — flori la butonieră — și vorbește frantuzește. Tramvaiul celălalt se vede. Doi elevi din școala militară se despart lângă noi. Unul se sue sus, se așează lângă mine și strigă celuilalt:

— Diseară la 9 la Oteteleşanu, la „Fire de Artist“...

— Da, da...

Pornim.

În fugă se sue un sergent, care stă pe scară ca un stâlp — lângă vizitiu, doi băeți de liceu care fumează ca niște șerpi, un neamț cu barbă lungă și ascuțită, și doi unguri cu pipele în gură...

Mergem ceva mai încet. Se mai adaogă un cal... Vizitiul strigă la cai și dă în ei grozav cu biciul.

Un comisionar cu un buchet de crizanteme se urcă sus. Toată lumea se uită la flori.

Bang, bang, vizitiul învârtește frâna, și doi țărani și-o femeie întreabă:

- Asta merge la Matache Măcelarul?
- Nu, mă, acolo, la gară, mă, încercă să spue femeea.
- Ei, acolo, ziseră cu toții.
- Merge, merge, strigă vizitiul, hai sus!

Țăranii par'că se codeau, apoi după o clipă se urcară și luară loc. Un căpitan se așază lângă mine... Sergentul de stradă se dădu jos — un ofițer de poliție îi și luă locul.

— O cocotă făcu semn de pe marginea trotuarului, cu umbreluța ei albă.

-- E la curbă, țipă vizitiul.

-- Oprește, oprește!!...

— Mai la deal, și'ncepu să rădă singur.

Toți întoarseră capul. Elevul din școala militară o cunoștea și sună clopoțelul. Vizitiul nu se sinchisi — apoi după puțin opri.

Femeea tuturor, se urcă în căruța tuturor. Dă buna ziua din ochi, cu elevul din școala militară, iar comisionarul își scoase șapca la ea respectuos.

Una din cele două babe întreabă pe conductor:

— Mai e până la casa de depuneri.

— Am ajuns...

Și după puțin, calul scopei greoi și conductorul spuse obosit:

— Hotel de Franța... și încolo nu se mai auzi nimic.

Se dădură jos și cele două babe. Vizitiul bate cu piciorul pe o bucată de fer — și un clopot care e dedesupt sună. Lumea se grăbește.

Înapoi, lângă mine e plin... Un literat, un prieten bun, după ce se urcă și el, îmi dădu bună ziua și 'ncepu să-mi povestească de o „Societate a literaților“. Doi studenți ascultă și 'ncep să vorbească și ei despre acelaș lucru.

Pe banca dinapoi s'au așezat doi domni, de vre-o cinci zeci de ani fiecare. Unul din ei are o barbă mare, albă, rotundă, și-i povestește cam tărășor celuilalt cum a petrecut aseară la Flora. Lângă ei o femeie — își ține un copil pe genunchi, să tot aibă un an, și 'ncearcă să-l liniștească.

Tramvaiul a pornit la vale... O ia apoi la dreapta, la stânga, drept, înainte... Se oprește. Se mai urcă un maior, o ordonanță, un avocat, două doamne cu niște pălării mari, cât roata unui car; un sculptor și doi Evrei.

Sublocotenentul, împreună cu femeia frumoasă se dă jos. Mă uit după ei... Par'că îmi pare rău că se duc, le sta așa de bine unul lângă altul. Ei luară tramvaiul de Opler.

Un om beat — un muncitor — vrea să se urce — dar nu-l lasă conducătorul — și el începu să 'njure cât îl ia gura. Pormin din nou,

Prietenul meu, încercă să citească un jurnal. Unul din cei doi bătrâni fumează o țigare de foi și fumul îl aruncă lui în față... Se ferește el cu jurnalul, dar fumul tot îl înghite.

Ungurii din vorbă în vorbă s'au luat la ceartă. Vorbe lor e încălțită și greoaie. Lumea se uită la ei...

De odată unul, cel mai tânăr, își scuipă tovarășul și par'că'l înjură. Celălalt se șterge cu o batistă albastră, scoate o oglindă din buzunar, se uită, o pune la loc și tace.

Toți, toți am început să râdem.

Iarăși ne oprim la Bulevard, apoi ceva mai încolo și mai încolo — apoi la tribunalul vechiu.

Cine mai are loc se urcă... Vizitiul lasă tăblița cu „complex“ jos.

Lumea îl oprea, dar el arăta numai cu degetul în sus, la tăbliță. Oamenii rămâneau pe jos nemulțumiți. Urcăm un deal... Calul abia merge. Se opinteste... Câteva bice îl mai întetesc. Scapă de deal... Dar nu mai poate să fugă. Neamțul oprește tramvaiul. Se dă jos și cu el și maiorul — un maior de infanterie, înalt, frumos.

La pornire calul nu mai vrea să meargă. Și vizitiul îl bate. Câtiva din tramvai strigau la el să nu mai dea. El lovește înainte. Celălalt tramvai trece. Controlorul se dă jos și el, ia calul de căpăstru și'l trage... Dar zadarnic. Pe nări începe să-i cadă puțin sânge, — pânțelece i se umflă, răsuflă greoi. Picioarele din față îi tremură.

Lumea s'a dat jos. Poate făcându-se mai ușor, o să tragă. Vizitiul îl mai lovește. Calul se apleacă într'o parte, într'alta, lasă capul în jos.

Ii curge sânge mult — controlorul a rânduit să îi vie un alt cal.

— Schimbați-l, strigă el...

Se desface șleaul... Calul cade jos, se cutremură... Balta de sânge e mare. Lumea se 'ngrămădește toată. Bietul animal lovește cu picioarele dinapoi, apoi nu mai mișcă. Un om spune: A murit... Femeile se dau înapoi înfricoșate și spun: săracul! Vizitiul s'a făcut ca pământul: mai marii lui poate au să dea vina pe el...

Apoi a fost dat la o parte de lângă sină — celălalt cal îi ia locul — și tramvaiul o pornește din nou. Eu nu mai m'am urcat. Am rămas lângă mort. Oamenii trec, se uită la el — și pleacă fiecare înainte.

Sergentul de stradă l'a învelit cu un țol. N'a mai rămas nimeni lângă el.

Soarele a apus... Niște nori deși acopăr cerul. Un copil — deseult — cu o pălărie mare de pae, fără haină — s'a oprit lângă mine. Se apropie, dă țolul la o parte și mă întrebă cum a murit...

Și-i spun...

Apoi vine un tânăr, înalt, roșu la față. spălăcit — dar care călea mândru, foarte mândru.

Se opri și el o clipă, se uită și-apoi spuse printre dinți:

-- Quelle horeur... și plecă — scupând bietul mort tocmai de ochi.

Ochii îi erau deschiși...

Picniul, cu picioarele goale — se apropie — se lăsă în genunchi, și cu mâneca cămășii șterge scupatul filfizonului de-adineauri, aruncat peste ochii bietului mort...

D. Ionescu-Morel.

ADIO

Frumoasa mea cu ochi senini-albaștrii,
Atât îmi pari de tristă, că mi-i jale
Să turbur liniștea icoanei tale
Și blândă pace-a ochilor sihaștrii
Cu proza basmelor sentimentale.

De-aceia dă-mi cuvântul de iertare
Să pribegesc cu visurile mele,
Ca trubadurii 'ndrăgostiți de stele
Pe căi întroienite de 'ntristare...,
Iar tu rămâi senină 'ntre perdele !...

MIHAIL SFETESCU.

OMUL, URSUL ȘI VULPEA

— POVESTE —

Era odată un om sărac lipit pământului și cu o casă de copii ca toți oamenii săraci. Pământ să muncească n'avea, vite nici atâta, ci toată casa și-o ținea cu te miri ce și mai nimica. Tăia și el lemne din cele păduri ce vindea și trăia de azi pe mâne. Da el era mulțămît așa cum trăia, căci vezi era voe bună și unde-i voe bună'n casă îi mai mult ca o avere.

Ei, dar vezi că pesemne așa i-a fost scris bietului om să n'aibă parte nici de dânsa, căci pe când tăia el lemne într'o zi, numai iaca ca se trezește cu o dihanie de urs.

— „Păi bine, măi omule, cum tai tu lemne din pădurea mea? căci a lui era pădurea.

Omul de, ce să zică? Se rugă și el de ertare că-i sărac și are o spuză de copii; că să-i fie milă: că așa că pe dincolo, da ursul nici nu vrea să audă.

— „Ia ascultă măi omule, nu vreau să știu nimica! Te-am prins, trebuie să te mănânc. BCU Cluj / Central University Library Cluj

— Lasă-mă măcar să mă grijesc și să mă pregătesc de moarte, că-s și eu creștin cu suflet—și ce-o mai fi zis el nu știu, destul că ursul îi zise:

— „Iacă, măi omule, ca să nu zici că's rău, te mai las un an! Da de n'ai veni atuncea să te mănânc tot aici, în locul ăsta, să știi că pe urmă cu mine ai de-a face și plecă ursul.

Omul nostru acum dăduse toate pe una și nici aceia bună—vorba ceia. Li perise „corajul“, îi perise voea bună—mă rog ca unuia ce-și știa ceasul morței hotărât. L'a întrebat femeia să-i spue ce are de-i așa abătut, ce-a pățit el n'a vrut să spue. Ce să-i mai strice și ei inima să o mai pună și pe dânsa'n griji. Poate cine știe, până la anul face Dumnezeu vre-o minune și moare ursul ori poate îl iartă. Căci, de, așa-i făcut pe semne omul: cât trăește nădăjdueste.

S'a apropiat vremea să se ducă în pădure la urs și ce să facă? trebuie să se ducă, n'are 'ncotro. Pleacă de dimineata ca totdeauna, cu sacul și cu toporul pe umăr, cu chip că se duce la lemne. Iși sărută nevasta și copiii pe rând, de se mira nevasta ce l'a fi găsit pe bărbatu-său.

Dar el ca unul ce știa că se duce la moarte, își luă în mintea lui

răinas bun de la toate. Se trezi în pădurea Ursului plângând, când numai iaca o vulpe.

— „Da ce plângi omule? îl întrebă vulpea.

Ei, cum n'oi plânge, cumătră vulpe, că iaca cum și iaca ce, spuse el toată povestea, am venit acum să mă mănânce ursul!

— „Ce mi-i da mie, să te scap“ îi zise vulpea.

Omul când auzi că tot mai este chip de scăpare, își mai veni în horotie (în fire).

— Apoi dă, cumătră, ce să-ți dau. Ti-oi da găini, câte păsări toate, numai fă-ți pomană și mă scapă de la moarte.

Știi ce omule, face vulpea, nu-mi trebuie nici găini nici nimica, doar atâta numai să mă lași să mușc odată din tine de unde-i carnea mai moale. Te învoești?

— „Mă învoesc—răspunse omul bucuros că va scăpa așa de efitin. O mușcătură, nu-i nimic, trece de grabă, se gândea el.

Ei, atunci ascultă, îi zise vulpea. Ursul trebuie să vină acuși.

Eu am să mă ascund în pădure și am să fac huet și dacă te-a întreba ursul ce-i, tu să zici că's vânători! Ai auzit? îi zise vulpea omului.

Auzit, îi zise omul care era numai urechi.

— „Pe urmă am să strig eu că ce-ai acolo, tu să zici că ai o rădăcină și când ți-oi spune să o bagi în sac, s'o bagi, să legi sacul la gură și când ți-oi spune să dai, să dai de nădejde, și pe urmă treaba-i gata. Ai înțeles, omule, cum să faci?

Înțeles cumătră, cum nu, zise omul nostru bucuros, că i-a scos D-zeu în cale vulpea să-l scape de la moarte. Vulpea se ascunde în pădure și nu trece mult, și numai iaca și ursul.

— „Ai venit omule să te mănânc, zise el mulțumit.

— „Am venit, răspunde omul.

Bun. Acu de unde, bre, să te încep. Și cum se chitea el numai ce s'aud chiote, urlete, crângi rupte, larmă mare mă rog...

Ce-i omule, întrebă ursul, oare nu cumva îi vre-o vânătoare?

Ba chiar așa, căci când veneam m'am întâlnit cu o mulțime de vânători, îi răspunse omul.

Văleu,! Nu mai spune, omule—făcu ursul.

Ba-i chiar așa, cum îți spui eu, zise omul, ca să mai bage dracii în urs, care tremura ca varga.

— „Măi omule, dar ce-ai acolo, chiui vulpea de unde era ascunsă. Nu mă spune, măi omule, că te ert, nu te mai mănânc, se rugă ursul.

— Ia, o rădăcină, răcni oinul.

— „Dacă-i rădăcină bag'o în sac, zise vulpea.

— Măi omule, bagă-mă în sac, da nu-l lega la gură să nu mă înăduș.

— „Ai băgat-o măăă?

Am băgat-ooo.

Daca-i băgat-o, ai legat sacul la gură?

Leagă măi omule, da nu prea lega—se ruga ursul—da omul legă cum putu mai bine.

— „Ai legat sacu la gură? răcni iar vulpea.

— „Legat, legat“ îi răspunse omul.

Măi, dar ce m'amăgești tu pe mine, că nu-î rădăcină. Eu văd că mișcă! zise iar vulpea.

Da ursul acu stătea țapăr

— „Zi măi omule, că i s'a părut“, se rugă ursul iar.

— „Ți s'a părut măă, răcni omul. Ii rădăcină!

Dacă-i rădăcină, ia dă cu toporul să vedem sună? răcni iar vulpea.

Măi omule, dă, mă, da nu prea da, se rugă iar ursul—da omul atâta a așteptat, că-l trăsni drept în numele tatălui—până ce îl dădu gata.

Numai iaca vine și vulpea

Ei, măi omule, ți-am făcut treabă. Acu să-mi dai ce mi-ai făgăduit. Și omul dă să-i dea că-l scăpase de la moarte.

Vulpea se pregătea tocmai să muște, când auzi ceva trăsning par'că. Pesemne, dă... bietul om... frica...

Ce-i omule—zise vulpea.

Ce să fie, cumătră, zise omul. Ia când eram mititel mă jucam cu băeții prin țărână și mi-a intrat doi pui de ogar și pesemne acu te-au simțit și vor să iasă—nici nu mântui vorba, căci vulpea o și rupse la goană. Ajunsesse ca la o bătae de pușcă, și se tot uita înapoi:

Ține-i, mă omule ține-i și fuga, fuga... Omul de colo,—lasă cumătră că-i țin... și vesel plecă înspre casă cu ursul în sac mulțumind lui D-zeu că i-a dat iarăși voe bună și l'a scăpat de la moarte, ba încă i-a rămas și pădurea Ursului toată a lui și dacă n'o fi murit, poate o fi trăind și azi

PĂSTORUL

*Pe lângă falnicul castel
Doinind, trecea cu turma sa
Păstorul chipeș.... sus din turn
Fecioara pe furiș privea...*

*L'a tot privit... pân' ce-i șopti :
«La tine jos aș vrea să zbor!...
Ce albi sunt mielușeii tăi ;
Pe câmp ce roșii 's cele flori!»*

*Ci el răspunse 'npătîmat :
«Ah! cât de fericit aș fi!
Ce dalbe brațe mândro, ai,
Și-obrajii cât de purpurii...!»*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Și ori de câte ori trecea
Îndrăgostitul păstoraș,
Privea spre turn... ea 'l aștepta
Zâmbind atât de drăgalaș.*

*O saluta înflăcărat :
«Ferice fi puicuța mea !»
— «Îți mulțumesc, păstor iubit !.. »
Prințesa dulce-i răspundea....*

*...Trecuse iarna.... ca și-alt-dat !
Doinind trecea cu turma sa
Păstorul chipeș.... dar, în turn
Fecioara nu se mai ivea....*

*Sărmanu 'ndurerat strigă :
«Prințesă, să te văd mi-i dor !»
O voce 'n taină se-auzi :
«Adio, dragul meu păstor !!...»*

A C A S Ă

(SCHIȚA).

Pe vechilul Frunză, când nu-l vedeai cu haramnicul învățit ca un șarpe, pe brațul drept, îl vedeai cu brazda de răutate, între sprâncene. Cu amândouă, băga frica'n oameni. Cucoana Mândica, fiică de popă din Umbrărești, nevasta lui Frunză, era pâinea lui Dumnezeu. Doi băeți aveau pe sufletul lor, ș'amândoi se zburătăciseră, ca puii de prepeliță, departe prin zarva orașului. Ene, semăna cu tat'su. Il daseră la meșteșug. Vorba ceea, din păr de câine, sită de mătase nu iese. A îmbucat din pâinea mai multor meșteri, fără să se aciuzeze pe lângă vre-unul. În îngâmfarea-i de copil fără minte, nu-l puteau domoli, nici cu vorba dulce, nici cu ciomagul. A găsit mai nemerit și mai prielnic lucru, singur să-și caute stăpânul, cu pălăria pe ceafă, hoinar, pe pietrele orașului. Nicuț, plodanul cel mai vârstnic, cucoana Mândica cap-tăeat. Sufletul lui Nicuț, e o împletire cu sufletul neprihănit al măsei. Buni amândoi, miloși amândoi, frumoși amândoi, tocmai cum îi șade românului mai bine.

Nicuț cât era prin școală, înțelegea limpede rostul cărții.

În scârțâitul căruței, i se părea lung de nu se mai sfârșește, drumul până acasă. Certificatul de patru clase de liceu, îl purta în sân, înfășurat într'o basma popească. Se ferea de spinarea căruțașului, care-i astupă privirile, doar de-o zări răsărind crucea de peatră din hotar, de unde avea, chitit în minte, bucata de cale, de acolo și până'n satul lui. Tot-deauna îl împresura un potop de bucurii, pe sfoara asta de drum, când venea de vacanță, în fânul aromitor din căruță.

Cucoana Mândica știa de venirea lui. Iși legase de'nainte un sort alb, ca omătul și se înalța în pragul porțiței, cercetătoare. În ziua aceea măturase ograda și alungase poporul de păsări, la tros-cot, pe podiș.

— Am auzit că-ți vine feciorul, întrebă o săteancă pe cucoana Mândica, ce sta în rama porțiței, gătită ca de praznic.

— Ce să-i faci, lele Catrină. Aștept și eu, că dă, atâta bucăjică de băeat, mi-a mai rămas nădejde pe lumea asta....

— Să dea Dumnezeu, maică, să ai parte de el, că'n ziua de astăzi, feciorii de mi-te prind aripi, mi-i fură puzderia de oraș. Ca pe Ghiță a Butinoaei.... Nu isprăvesc bine sfatul. Moș Iordache cu

Nicuț, în cutia căruței, dă să citească să intre'n huidiță. Cucoana Mândica, trânteste portița și dă busna'n casă, cu un vâl de bucurie 'n piept. Indreaptă colțul de la lăvicer. Incearcă să prindă perdelele 'nlături, ca să năvălească în odae, cât mai mult joc de raze. Ia niște papuci vechi, cusuți cu canava, ce ședea rău lângă sobă și le face vânt, în fundul supatului. Netezește jurnalele de pe policioară, pe care stau în rândueală gospodărească, cești, pahare, câni zmălțuite, teancuri de farfurii, cu chenare roșii și albastre.

Mai trage cu ochiul la fereastră. Taman atunci, se oprește căruța'n poartă. Ese afară. Nicuț pune gura pe mâna dreaptă a măsai, iar cucoana Mândica se îngrămădește într'ânsul, plângând comedie mare. Moș Iordache freacă ochii cailor și-i întinde de urechi, ca după cale multă.

Osia căruței se dezdoae de povara cufărului. Cuprinsul ogrăzei râde de fericire. Nicuț se dă în vorbă cu „Cioban“, străjerul casei, El își leagănă coada ca o teleancă, neputând să-i grăească alt-fel: Bine-ai venit!

Cucoana Mândica, ese c'un clondir pântecos de rachiu, prefăcut cu chemen și zahăr ars, sub braț, și c'un păhăruț în mână, ca s'aprinză sufletul ponosit al lui moș Iordache. Moș Iordache i-a adus flăcăul zdravăn și mare, de să nu-l cunoști.

— Sărutăm mâinele, coană Mândică, să trăească domnul Frunză, domnu' Nicu matala, să trăim și noi pe lângă d-voastră.

La prânz a venit Frunză. La „Poeana Ciutei“ a avut sfadă cu plugarii, pentru niște udătură neîndestulătoare. Unuia i-a întins afurisitul de haramnic, pe spinare. Nici ei ci-că, nu s'au lăsat oblojiți, de-o mână de capcân. A avut noroc vechilul, de-un fugar sănătos, că alt-fel îi fărâmau plugarii calendarul vieței.

A trântit poarta, s'o zmulgă din balamale. Ochii lui scăpărau ca amnarul. Nicuț cum îl vede, se ferește într'un ungher, neîndrăznind să-i sărute mâna. Lui Frunză, îi lipseau vederile, în ziua aceea. Azvârle pălăria pe pat, agață haramnicul de cui și trece la o masă, unde buchisește niște condici. Cucoana Mândica știe cât îi de ne'nduplecat. Altminteri l'ar fi rugat, cu mâinile cruciș pe umărul lui, cum știe ea întotdeauna frumos să se roage, să cate în juru-i, numai odată, o aruncătură de privire s'arunce. Ar fi ingenunchiat alături de el, pe scânduri, și i-ar fi spus uimitor de duios, cu genele înrouate, să nu mai fie așa de viforos, să aibă milă de sufletul ei nemângâiat și de Nicuț... Frunză a mâncat repede, a desprins haramnicul din cui și a plecat șovăitor. Parcă trecuse o mă-

nă rece peste gospodăria vechilului. Lui Nicuț îi venea mai să izbucnească în lacrimi. Până la gât, i se urcase acel nod, care chi-nește adesea simțirile delicate.

Pe din fața ferestrei, se strecurau carele cu iân. El le urmărea în mers, dar gându-i bătea alte câmpuri. Cucoana Mândica eși de două ori din ogradă, chemă păsăretul de pe podiș, ca să le dea gră-unțe. Cât ți-i groaza de păsări, o împresurară, din două bătăi de palmă.

— Pui-pui, puii-mamei-pui!

Pe urmă intră în casă, îmbină perdelele amândouă, îmi ia odorul alături, mi-l culcă la sân. Li încearcă părul moale, de câte-va ori, cu degetele. Strângându-l tare, tare, spre sufletul ei, mi-l sărută pe ochi, pe obraji, pe tâmple, de câte-două ori....

În clipa aceea, se părea că vrea să-l aducă, cu trup cu tot, în inima-i încercată de chin.

C. SECHE.

RĂSPUNSURI.

D-lor C. S. și S. — Scrisoarea d-voastră, adresată în calitatea plăcută nouă de «colaboratori ai Sămănătorului», a sosit prea târziu; acela care avea să o primească, era plecat din București. Dar nici altminteri nu se putea ajuta, căci lucrul se hotărâse în acelaș sens de mai mulți. O mângâiere, este, totuși: prin muncă nouă la izbândă dreaptă. Salutări cordiale!

Pierre de Varrah! — Strajnic nume, domnule! Par'că ai fi cine știe ce om ilustru din «Cruciada» franceză venită la noi, și totuși nu te găsim alătura de dd. Ollivier, Charles Diehl, Picard etc.

Dar, cu tot numele d-tale sonor, «sonetele funebre» au fost înmormântate în veselul coș al redacției. Au putut fi salvate numai rândurile din scrisoarea d-tale, pe care le reproducem aici:

«Asupra valorii sonetelor nu spun nimic decât că au meritul de a fi icoana fidelă a unui suflet predispus tristeței fără margini. Întru cât privește numele, ce va intrupa pe autorul lor, vă rog să-l treceți cu vederea. Pentru tot ce privește literatura mă numesc: Pierre de Varrah». — Ah!!

AVIS

Grăbiți-vă și profitați de mare chilipir; căci n'a fost, nici n'o să mai fie așa chilipir ca, cu 10 bani să luați cărți literare românești, format mare de câte 200—300 pagini din Colecția Șaraga, care se vindeau cu 1 leu exemplarul.

Biblioteca românești Șaraga, de câte 100 pagini cu 15 bani volumul.

* Xenopol A. D., *Istoria Românilor* în 12 volume mari de câte 275 pagini numai cu 7 lei toate 12 volume în loc de 18 lei.

Pentru domnii Institutori, Învățători, Preoți, Notari și Primari, care cu puține parale pot să-și facă o Bibliotecă frumoasă, le fac din aceste cărți plătitibile în 4 rate lunare, comenzi de la 25 lei în sus.

Cereți gratuit pachetul cu tot felul de cataloage de cărți, etc., la

Nicolai A. Petroff

Librar-Editor,

BĂRLAD. Str. Ștefan cel Mare No. 104—105.